

DET KONGELIGE
LANDBRUKS- OG MATDEPARTEMENT

Statsråden

Stortinget
Ekspedisjonskontoret
Karl Johans gate 22
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref
201100431-/HGR

Dato
28.03.2011

Svar på spørsmål nr. 1093 til skriftlig besvarelse fra stortingsrepresentant Harald T. Nesvik – spørsmål vedrørende landbrukssamvirkets roller som både markedsregulator og markedsaktører

Jeg viser til spørsmål nr. 1093 til skriftlig besvarelse oversendt fra Stortingets presidentskap. Spørsmålet er reist i brev av 16.03.11 fra stortingsrepresentant Harald T. Nesvik.

Spørsmålet lyder som følger:

"På bakgrunn av matvarekjedenes kontroll av dagligvaremarkedet, er statsråden bekymret for konkurransesituasjonen i det norske matvaremarkedet og spesielt for småleverandører i forhold til store markedsaktører som Nortura og Tine. Ser statsråden også den uheldige kombinasjonen mellom markedsregulatorrollen og markedsaktørrollen for disse selskapene?"

Matkjedeutvalget, som har utredet styrkeforholdene i verdikjeden for mat, skal legge fram sin rapport 13.04.11. Det er derfor ikke mulig for meg å kommentere arbeidet til utvalget nå.

Årsaken til at jeg tok initiativ til å opprette Matkjedeutvalget er, som representanten Nesvik skriver i sitt spørsmål, at jeg er opptatt av konkurransesituasjonen i det norske matvaremarkedet. Jeg er imidlertid ikke spesielt bekymret for forholdet mellom småleverandører og markedsaktører som Tine og Nortura, slik det anføres i spørsmålet. Det sentrale i denne sammenhengen er at dagligvarekjedene bør ha en praksis som åpner for markedsadgang for *både* småleverandører og større foretak som Nortura og Tine.

Flere dagligvaregrupperinger har integrert leverandørindustrien inn i sin virksomhet gjennom å knytte til seg foretak som produserer varer som selges i dagligvaresektoren. Denne utviklingen med vertikal integrasjon sammen med en økende andel av handelens egne merkevarer (EMV), har ført til redusert markedsadgang også for landbrukssamvirket.

Når det gjelder landbrukssamvirkets ansvar som markedsregulator, vil jeg vise til at regjeringen i sin politiske plattform 2009-2013 har fastsatt at *"Samvirkets rolle som markedsregulator og avtaker av norske råvarer fra hele landet skal sikres."* Som en aktør i den løpende varestrømmen har landbrukssamvirket tilstrekkelig oversikt over markedet til å kunne utarbeide prognoser over samlet innenlandsk produksjon og forbruk, og kan ut fra dette grunnlaget justere priser både mot produsent og engrosleddet med sikte på å oppnå markedsbalanse.

Jeg vil i denne sammenhengen minne om at vi ikke har garanterte minstepriser for leveranser av råvarer fra norske jordbruksforetak. Ved større overskudd i markedet vil produsentpris kunne falle vesentlig og den produsentfinansierte omsetningsavgiften øke på grunn av større utgifter til tiltak for å oppnå bedre markedsbalanse. Når kostnadene ved overproduksjon er tillagt jordbruket, må næringen også få virkemidler for å håndtere slike situasjoner. Stortinget har derfor vedtatt at landbrukssamvirket skal ha en markedsregulatorrolle, og har ansett dette som en effektiv løsning.

For at markedsregulators prissignaler skal ha den nødvendige effekt for å bidra til å balansere markedet, er det viktig at markedsregulator har en relativt stor del av førstehåndsomsetningen. Gjennom markedsbalanse kan jordbruksforetakene oppnå priser i samsvar med Stortingets forutsetninger, dette uavhengig av om foretakene leverer til samvirket eller andre markedsaktører i førstehåndsomsetningen.

Ved større overskudd i markedet vil markedsregulators engrospriser måtte settes ned, noe som også vil innvirke på hvilke priser småleverandørene kan ta ut i markedet. Markedsbalanse er derfor viktig for at også småleverandører skal kunne oppnå et tilfredsstillende økonomisk resultat.

På dette grunnlaget finner jeg det ikke uheldig at landbrukssamvirket både har en markedsregulatorrolle og en markedsaktørrolle. Jeg vil tvert i mot understreke nødvendigheten av at landbrukssamvirket har begge disse rollene.

Med hilsen

Lars Peder Brekk